

kemira

Where water
meets chemistry™

OSAVUOSIKATSAUS

TAMMI-SYYSKUU

2017

LIKEVAIHDON KASVU JATKUI

Kolmas neljännes

- Liikevaihto kasvoi 4 % ja oli 622,2 miljoonaa euroa (596,3), kun myyntimäärien kasvu jatkui molemmissa segmenteissä ja erityisesti Pohjois-Amerikan öljy- ja kaasuliiketoiminnassa. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 7 %.
- Operatiivinen käyttökate kasvoi 5 % ja oli 84,5 miljoonaa euroa (80,8) pääasiassa myyntimäärien kasvun ansiosta. Myyntihinnat kasvoivat hieman edellisvuoteen verrattuna. Operatiivinen käyttökateprosentti oli 13,6 % (13,6 %). Käyttökate laski 10 %, mikä johtui 12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen (Dortmund, Saksa). Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994-2000.
- Osakekohtainen tulos laski 0,12 (0,16) euroon vahingonkorvausvaateen sopimisesta maksetun korvauksen vuoksi.

Tammi-syyskuu

- Liikevaihto kasvoi 5 % ja oli 1 849,4 miljoonaa euroa (1 766,8) myyntimäärien kasvettua pääasiassa Pohjois-Amerikan öljy- ja kaasuliiketoiminnassa. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 4 %.
- Operatiivinen käyttökate laski 1 % ja oli 230,6 miljoonaa euroa (232,5). Operatiivinen käyttökateprosentti laski 12,5 %:iin (13,2 %). Käyttökate laski 7 % pääasiassa vahingonkorvausvaateen sopimisesta maksetun korvauksen vuoksi.
- Osakekohtainen tulos laski 0,36 euroon (0,49) pääasiassa vahingonkorvausvaateen sopimisesta maksetun korvauksen vuoksi.

Näkymät vuodelle 2017 (ennallaan)

Kemira odottaa operatiivisen käyttökateen paranevan edellisvuoden tasosta (2016: 302,5 miljoonaa euroa).

Kemiran toimitusjohtaja Jari Rosendal:

”Liikevaihdon kasvu jatkui kolmannella neljänneksellä. Orgaaninen liikevaihdon kasvu oli 7 %, mikä on hyvä saavutus. Konsernin operatiivinen käyttökate parani Industry & Water -segmentin käyttökateen yli 20 %:n nousun ansiosta.

Pulp & Paper -segmentissä myyntimäärien kasvu jatkui. AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoiminnan oston liittyvät tuotantosopimukset ovat päättymässä, ja olemme lähellä tavoiteltua 20 miljoonan euron (run-rate) synergiatavoitetta. 50 miljoonan euron valkaisu-kemikaalikapasiteetin laajennusinvestointi Suomessa valmistui etuajassa ja tuotannon käyntiaste kasvaa. Odotamme täyden kapasiteetin olevan käytössä vuoden 2018 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Industry & Water -segmentin orgaaninen kasvu vahvistui 15 %:iin Pohjois-Amerikan öljy- ja kaasuliiketoiminnan myyntimäärien vahvan kehityksen ansiosta. Myyntimäärien kasvun lisäksi jonkin verran korkeammat myyntihinnat alkavat kompensoida raaka-ainehintojen nousua. Myös alhaisemmat kiinteät kustannukset auttoivat kannattavuuden kaksinumeroiseen kasvuun. Öljy- ja kaasumarkkinoiden kasvu ja toiminnan tehostamistoimenpiteet alkavat tuottaa tulosta.

Pohjois-Amerikan kemikaaliteollisuuteen vaikuttivat Harvey- ja Irma-hurrikaanit. Voimme helpottuneena kertoa, että meidän työntekijämme ovat turvassa eikä tehtaillemme aiheutunut materiaalisia vahinkoja. Hurrikaanit

aiheuttivat raaka-aineiden toimituksiin joitakin häiriöitä, joilla oli marginaalinen taloudellinen vaikutus Kemiraan kolmannen vuosineljänneksen aikana.

Strategiamme toteuttaminen jatkuu suunnitelmien mukaan. Uusi organisaatorakenne on otettu käyttöön, ja tehokkuuden parantamiseen tähtäävä BOOST-ohjelma etenee sekä Euroopassa että Pohjois-Amerikassa. Lisäksi olemme innostuneita Kiinassa tulossa olevasta yrityskaupasta, joka varmistaa tärkeän raaka-aineen saannin, vahvistaa asemaamme massa- ja paperiteollisuuden kemiantoimittajana ja kiihdyttää kannattavaa kasvua APAC-alueella.”

AVAINLUVUT

Milj. euroa	7-9/2017	7-9/2016	1-9/2017	1-9/2016	1-12/2016
Liikevaihto	622,2	596,3	1 849,4	1 766,8	2 363,3
Operatiivinen käyttökate	84,5	80,8	230,6	232,5	302,5
Operatiivinen käyttökate, %	13,6	13,6	12,5	13,2	12,8
Käyttökate	70,2	78,3	203,9	218,7	284,2
Käyttökate, %	11,3	13,1	11,0	12,4	12,0
Operatiivinen liikevoitto	47,7	46,5	126,3	134,0	170,1
Operatiivinen liikevoitto, %	7,7	7,8	6,8	7,6	7,2
Liikevoitto	33,4	43,7	99,6	117,8	147,0
Liikevoitto, %	5,4	7,3	5,4	6,7	6,2
Rahoituskulut, netto	-7,4	-6,9	-21,8	-13,2	-19,1
Voitto ennen veroja	26,1	36,8	78,0	104,7	128,0
Tilikauden voitto	20,0	27,3	59,5	79,7	97,9
Osakekohtainen tulos, euroa	0,12	0,16	0,36	0,49	0,60
Sidottu pääoma*	1 759,9	1 711,5	1 759,9	1 711,5	1 718,2
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto *	9,2	9,8	9,2	9,8	9,9
Sidotun pääoman tuotto*, %	7,3	7,9	7,3	7,9	8,6
Liiketoiminnan rahavirta	92,9	85,0	133,7	168,2	270,6
Investoinnit ilman yritysostoja	43,8	48,5	125,9	123,2	212,6
Investoinnit	43,8	48,5	125,9	121,3	210,6
Rahavirta investointien jälkeen	50,4	36,9	9,2	84,4	97,8
Omavaraisuus, % kauden lopussa	43	45	43	45	45
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	7,26	7,48	7,26	7,48	7,68
Velkaantuneisuus, % kauden lopussa	63	58	63	58	54
Henkilöstö kauden lopussa	4 749	4 843	4 749	4 843	4 818

*12 kuukauden liukuva keskiarvo (Sidotun pääoman tuotto, % perustuu liikevoittoon)

Kemira esittää IFRS-raportoinnissa tiettyjä taloudellisia tunnuslukuja (vaihtoehtoiset tunnusluvut), jotka eivät ole IFRS-standardien mukaan määriteltyjä tunnuslukuja. Kemira uskoo näiden johdon seuraamien vaihtoehtoisten tunnuslukujen, kuten operatiivinen käyttökate ja operatiivinen liikevoitto, antavan hyödyllistä ja vertailukelpoista tietoa Kemiran operatiivisesta liiketoiminnan kehityksestä.

Kemiran esittämiä vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei pidä tarkastella erillään vastaavista IFRS-tunnusluvuista, ja niitä tulee lukea yhdessä lähinnä vastaavien IFRS-tunnuslukujen kanssa. Tunnuslukujen laskentakaavat ovat luettavissa tässä raportissa ja osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Taloustieto.

Kaikki osavuosisikatsuksen luvut on pyöristetty erikseen, minkä seurauksena yksittäisten lukujen summat saattavat poiketa esitetyistä summista.

TALOUDELLINEN TULOS, HEINÄ-SYYSKUU 2017

Liikevaihto kasvoi 4 % myyntimäärien kasvettua molemmissa segmenteissä ja erityisesti Industry & Water -segmentissä. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien kasvoi 7 % korkeampien myyntimäärien ansiosta. Myyntihinnat nousivat edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2015 kolmannen neljänneksen.

Liikevaihto	7-9/2017 milj. euroa	7-9/2016 milj. euroa	Muutos-%	Orgaaninen kasvu*, %	Valuutta- kurssien vaikutus, %	Yritysostojen ja -myyntien vaikutus, %
Pulp & Paper	363,0	365,2	-1	+2	-2	0
Industry & Water	259,2	231,1	+12	+15	-2	0
Yhteensä	622,2	596,3	+4	+7	-2	0

*Liikevaihdon kasvu paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien

Operatiivinen käyttökate kasvoi 5 % pääasiassa myyntimäärien kasvun ansiosta, kun taas muuttuvat kustannukset kasvoivat. Korkeammilla myyntihinnoilla oli myönteinen vaikutus käyttökatteeseen. Tammikuussa Venatorin (aiemmin Huntsman) tehtaalla sattuneen force majeure -tulipalon negatiivinen vaikutus oli alle 2 miljoonaa euroa, jonka vakuutuskorvaus kattoi.

Varianssianalyysi, milj. euroa	7-9
Operatiivinen käyttökate, 2016	80,8
Myyntimäärät	+13,4
Myyntihinnat	+3,3
Muuttuvat kustannukset	-13,1
Kiinteät kustannukset	+0,9
Valuuttakurssimuutokset	+0,3
Muut	-1,2
Operatiivinen käyttökate, 2017	84,5

Operatiivinen käyttökate	7-9/2017, milj. euroa	7-9/2016, milj. euroa	Muutos-%	7-9/2017, kate-%	7-9/2016, kate-%
Pulp & Paper	48,5	51,8	-6	13,4	14,2
Industry & Water	36,0	29,0	+24	13,9	12,5
Yhteensä	84,5	80,8	+5	13,6	13,6

Käyttökate laski 10 %. Ero operatiiviseen käyttökatteeseen selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät johtuivat pääasiassa organisaation uudelleenjärjestelykuluista ja 12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen (Dortmund, Saksa). Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994-2000. Edellisvuonna vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät pääasiassa tuotannon uudelleenjärjestelyihin sekä yritystoston integraatioon.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, milj. euroa	7-9/2017	7-9/2016
Käyttökatteessa	-14,3	-2,5
Pulp & Paper	-13,9	-1,3
Industry & Water	-0,4	-1,2
Poistoissa ja arvonalentumisissa	0,0	-0,3
Pulp & Paper	0,0	-0,2
Industry & Water	0,0	-0,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa yhteensä	-14,3	-2,8

Poistot ja arvonalentumiset nousivat 36,8 miljoonaan euroon (34,6). Luvussa ovat mukana myös 4,2 miljoonan euron (4,6) hankintamenoallokaatioon liittyvät poistot.

Operatiivinen liikevoitto kasvoi 3 % pääasiassa korkeampien myyntimäärien ansiosta. Myös korkeammilla myyntihinnoilla oli myönteinen vaikutus liikevoittoon. **Liikevoitto** laski 24 %. Ero operatiiviseen liikevoittoon selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä.

Rahoituskulut, netto olivat -7,4 miljoonaa euroa (-6,9). **Tuloverot** laskivat -6,1 miljoonaan euroon (-9,5). Laskuun vaikutti pienempi voitto ennen veroja.

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos laski 28 % pääasiassa 12,7 miljoonan euron vahingonkorvausvaateen sopimisesta maksetun korvauksen vuoksi.

TALOUDELLINEN TULOS, TAMMI-SYYSKUU 2017

Liikevaihto kasvoi 5 % myyntimäärien kasvettua pääasiassa Pohjois-Amerikan öljy- ja kaasuliiketoiminnassa. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 4 %.

Liikevaihto	1-9/2017 milj. euroa	1-9/2016 milj. euroa	Muutos-%	Orgaaninen kasvu*, %	Valuutta- kurssien vaikutus, %	Yritysostojen ja -myyntien vaikutus, %
Pulp & Paper	1 104,1	1 088,7	+1	+1	+1	0
Industry & Water	745,3	678,1	+10	+10	0	0
Yhteensä	1 849,4	1 766,8	+5	+4	0	0

* Liikevaihdon kasvu paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien

Operatiivinen käyttökate laski 1 % korkeampien muuttuvien kustannusten ja alhaisempien myyntihintojen vuoksi. Tammikuussa Venatorin tehtaalla sattuneen force majeure -tulipalon negatiivinen vaikutus oli alle 5 miljoonaa euroa, jonka vakuutuskorvaus kattoi lähes kokonaan.

Varianssianalyysi, milj. euroa	1-9
Operatiivinen käyttökate, 2016	232,5
Myyntimäärät	+37,3
Myyntihinnat	-16,7
Muuttuvat kustannukset	-29,3
Kiinteät kustannukset	-3,9
Valuuttakurssimuutokset	+5,6
Muut	+5,1
Operatiivinen käyttökate, 2017	230,6

Operatiivinen käyttökate	1-9/2017, milj. euroa	1-9/2016, milj. euroa	Muutos-%	1-9/2017, kate-%	1-9/2016, kate-%
Pulp & Paper	142,4	149,0	-4	12,9	13,7
Industry & Water	88,3	83,5	+6	11,8	12,3
Yhteensä	230,6	232,5	-1	12,5	13,2

Käyttökate laski 7 %. Ero operatiiviseen käyttökatteeseen selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät pääasiassa organisaation uudelleenjärjestelykuluista ja 12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen (Dortmund, Saksa). Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994-2000. Edellisvuonna vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät pääasiassa tuotannon uudelleenjärjestelyihin sekä yritystoston integraatioon.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, milj. euroa	1-9/2017	1-9/2016
Käyttökatteessa	-26,7	-13,8
Pulp & Paper	-17,6	-5,6
Industry & Water	-9,2	-8,2
Poistoissa ja arvonalentumisissa	0,0	-2,4
Pulp & Paper	0,0	-0,2
Industry & Water	0,0	-2,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa yhteensä	-26,7	-16,2

Poistot ja arvonalentumiset nousivat 104,3 miljoonaan euroon (100,9). Luvussa ovat mukana myös 12,6 miljoonan euron (13,7) hankintamenoallokointiin liittyvät poistot.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät poistoissa ja arvonalentumisissa olivat 0,0 miljoonaa euroa (-2,4), ja ne liittyivät edellisvuonna pääasiassa tuotantolaitosten uudelleenjärjestelyihin.

Operatiivinen liikevoitto laski 6 % alhaisemman kannattavuuden vuoksi. **Liikevoitto** laski 15 %. Ero operatiiviseen liikevoittoon selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä.

Rahoituskulut, netto olivat -21,8 miljoonaa euroa (-13,2). Edellisvuonna rahoituskulut sisälsivät sähköntuotanto-omistuksen myynnistä saadun 5 miljoonan euron myyntivoiton. Sähköjohdannaisten käypien arvojen muutos oli 0,4 miljoonaa euroa (2,2). Valuuttakurssimuutoksilla oli -3,0 miljoonan euron (-1,5) vaikutus.

Tuloverot laskivat -18,6 miljoonaan euroon (-25,0) alhaisemman tuloksen seurauksena.

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos laski 28 % pääasiassa 12,7 miljoonan euron vahingonkorvausvaateen sopimisesta maksetun korvauksen ja sähköntuotanto-omistuksen myynnistä kesäkuussa 2016 saadun 5 miljoonan euron myyntivoiton vuoksi.

RAHOITUSASEMA JA RAHAVIRTA

Liiketoiminnan nettorahavirta tammi-syyskuussa laski 133,7 miljoonaan euroon (168,2) ja rahavirta investointien jälkeen laski 9,2 miljoonaan euroon (84,4), mikä johtui pääasiassa nettokäyttöpääoman kasvusta ja palkkiosta (pääoma ja korot) liittyen joukkovelkakirjalainajärjestelyihin: vuonna 2019 erääntyvää joukkovelkakirjalainaa vaihdettiin 100 miljoonan euron arvosta uuteen liikkeeseenlaskettuun 200 miljoonan euron vakuudettomaan lainaan. Edellisvuonna rahavirtaa investointien jälkeen kasvatti 35 miljoonaa euroa sähköntuotanto-omistuksen (Pohjolan Voima Oy:n osakkeita) myynnistä.

Korollisten velkojen määrä oli kauden lopussa 861 miljoonaa euroa (828). Kiinteäkorkoisten lainojen osuus korollisten velkojen kokonaissummasta oli 75 % (70 %). Konsernin korollisten velkojen keskimääräinen korko oli 1,9 % (2,0 %). Konsernin korollisen lainasalkun duraatio oli 34 kuukautta (26).

Seuraavien 12 kuukauden aikana erääntyvän lyhytaikaisen velan määrä oli 187 miljoonaa euroa (171). Siitä 76 miljoonaa euroa (74) koostui pitkäaikaisten lainojen lyhennyseristä. Rahavarat 30.9.2017 olivat 161 miljoonaa euroa (162). Konsernilla on 400 miljoonan euron nostamaton valmiusluotto.

Kemira-konsernin nettovelka oli kauden lopussa 701 miljoonaa euroa (666). Omavaraisuusaste oli 43 % (45 %) ja velkaantuneisuus oli 63 % (58 %).

INVESTOINNIT

Tammi-syyskuun 2017 investoinnit nousivat 4 % 125,9 miljoonaan euroon (121,3). Investoinnit jakautuivat seuraavasti: laajennusinvestoinnit 43 % (44 %), parannusinvestoinnit 30 % (30 %) ja ylläpitoinvestoinnit 27 % (26 %).

Suurimmat investoinnit tammi-syyskuussa olivat natriumkloroattikapasiteetin laajennus Joutsenossa sekä kapasiteetin lisäykset useilla tehtailla ja yritysoston integraatioon liittyvät investoinnit.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tammi-syyskuussa 2017 tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin 22,4 miljoonaa euroa (23,7) eli 1,2 % (1,3 %) konsernin liikevaihdosta.

HENKILÖSTÖ

Kemira-konsernin palveluksessa oli kauden lopussa 4 749 työntekijää (4 843). Kemiralla oli työntekijöitä Suomessa yhteensä 811 (804), muualla EMEA:ssa 1 791 (1 806), Americas-alueella 1 505 (1 587) ja APAC-alueella 642 (646).

YRITYSVASTUU

PAINOPISTEALUEET

SUORITUSKYKYINDIKAATTORIT, NIIDEN TAVOITEARVOT JA TILANNE

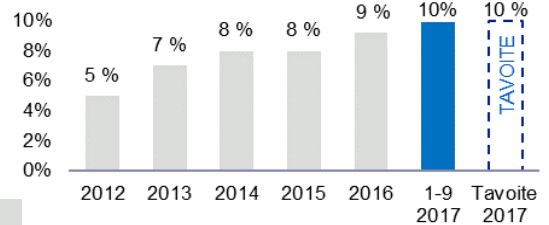

**Kestävät
tuottaat ja
ratkaisut**

Innovaatiot

Innovaatioista tulevan liikevaihdon osuus kokonaisliikevaihdosta, %

- 10 % vuoden 2017 loppuun mennessä
- Raportoidaan neljännesvuosittain

Jäljessä	Käynnissä	Saavutettu
----------	-----------	------------

HUOMIOT

Tänä vuonna lanseeratut uudet tuotteet ovat onnistuneet korvaamaan viimeisen viiden vuoden aikana myydyimmät vanhat tuotteet.

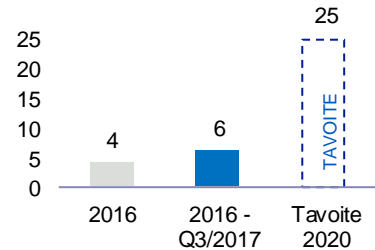

**Vastuullisuus
toimitus-
ketjussa**

Toimittajien hallinta

Suurimman riskin toimittajien arviointien lukumäärä (alhaisimmat yritysvastuuarviointipisteet)

- Keskimäärin viisi toimittaja-arviointia vuodessa vuosina 2016-2020
- Raportoidaan vuosittain

Jäljessä	Käynnissä	Saavutettu
----------	-----------	------------

HUOMIOT

Vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä tehtiin kaksi toimittaja-arviointia, yksi Kiinassa ja yksi Intiassa. Kaksi muuta arviointia on sovittu ja vahvistettu tehtäväksi vuoden 2017 neljännellä neljänneksellä. Yksi toimittaja-arviointi on suunnitteilla.

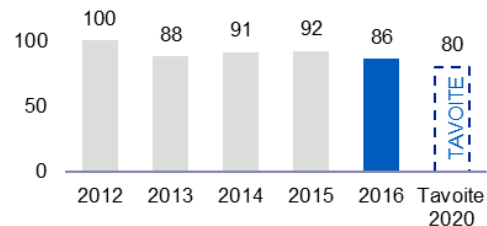

**Vastuullinen
tuotanto**

Ilmastonmuutos

Hiili-indeksi

- Kemiran hiili-indeksi ≤ 80 vuoden 2020 loppuun mennessä (2012 = 100)
- Raportoidaan vuosittain

Jäljessä	Käynnissä	Saavutettu
----------	-----------	------------

HUOMIOT

Vähähiilisen energian hankinta jatkui suunnitelman mukaan. Vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä tehtiin neljä energia-arviointia osana energiatehokkuusohjelmaa (E3 Plus). Tehdyt energia-arvioinnit kattavat yli 90 % Kemiran koko energiankulutuksesta. Lisäksi ulkopuolinen tarkastuselin teki Helsingborgin tehtaalle 50001-auditoinnin.

PAINOPISTEALUEET

SUORITUSKYKYINDIKAATTORIT, NIIDEN TAVOITEARVOT JA TILANNE

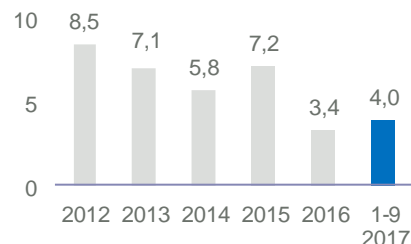

Työterveys ja turvallisuus

Työtapaturmien kokonaismäärä (TRI)

(miljoonaa työtuntia kohti, Kemira + alihankkija, YTD¹)

- Tavoitteena nolla tapaturmaa (TRIF 2,0 vuoden 2020 loppuun mennessä)
- Raportoidaan neljännesvuosittain

Jäljessä

Käynnissä

Saavutettu

HUOMIOT

Vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä tehdyssä turvallisuustoiminnan perussyyanalysissä havaittiin heikkouksia riskienhallinnassa ja joidenkin EHSQ-standardien täytöntöönpanossa. EHSQ-toiminto keskittyy nyt toiminnan parantamiseksi tukemaan toimipaikkoja tärkeimpien EHSQ-standardien täytöntöönpanossa. Uusi EHSQ-organisaatorakenne otetaan käyttöön.

Työntekijöiden sitouttaminen

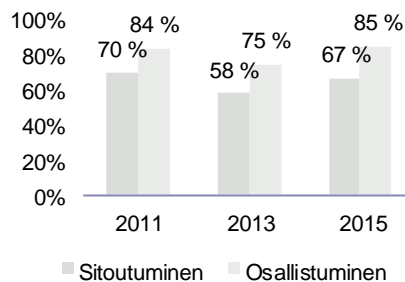
Työntekijöiden sitoutumisindeksi, perustuu joka toinen vuosi tehtävään

Voices@Kemira-kyselyyn

- Toimialan taso tai korkeampi

Voices@Kemira-kyselyn osallistumisaste

- 75 % tai korkeampi
- Raportoidaan puolivuositain

Jäljessä

Käynnissä

Saavutettu

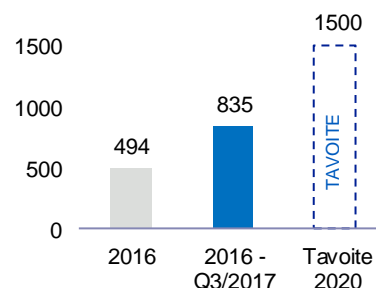
HUOMIOT

Arvioimme, että seuraava kysely työntekijöiden sitoutumisesta tehtäen keväällä 2018.

Johtajuuden kehittäminen

Tarjotut johtajuuden kehittämistoimet

- Kaksi (2) johtajuuden kehittämistoimea esimiesasemassa oleville työntekijöille vuosina 2016-2020²
- Raportoidaan vuosittain

Jäljessä

Käynnissä

Saavutettu

HUOMIOT

Johtajuuden kehitystoimet jatkuivat hyvällä tasolla vuoden 2017 kolmanneksellä neljänneksellä. Kuluneen vuoden aikana on ollut 341 kehitysaktiviteettia.

¹ TRIF-raportointi on muuttunut aikaisemmin käytetystä 12 kuukauden liukuvasta keskiarvosta YTD-luvuksi.

² Esimiesasemassa olevien työntekijöiden tämänhetkisen määrän perusteella kaksi (2) johtajuuden kehittämistoimea esimiestä kohti vastaa yhteensä noin 1 500 johtajuustoimea vuosina 2016-2020 (esimiesasemassa olevia työntekijöitä on 650-850). Kehittämistoimiin kuuluu työtehtävien kiertoa, valmennusta ja mentorointia sekä kehittämissohjelmia.

SEGMENTIT

PULP & PAPER

Pulp & Paper -segmentti auttaa ainutlaatuisen kemikaaliosaamisensa avulla massan- ja paperinvalmistajia innovoimaan ja tehostamaan toimintaansa. Segmentti kehittää ja myy uusia, asiakkaiden tarpeet täyttäviä tuotteita ja pyrkii varmistamaan, että sillä on johtava paperikoneen määränpään tuote- ja palveluvalikoima, joka keskittyy pakkauskartonkiin ja pehmopaperiin. Pulp & Paper hyödyntää vahvaa sovellusvalikoimaansa Pohjois-Amerikassa ja EMEA-alueella sekä rakentaa vahvaa asemaa Aasian ja Etelä-Amerikan kehittyvillä markkinoilla.

milj. euroa	7-9/2017	7-9/2016	1-9/2017	1-9/2016	1-12/2016
Liikevaihto	363,0	365,2	1 104,1	1 088,7	1 457,3
Operatiivinen käyttökate	48,5	51,8	142,4	149,0	195,3
Operatiivinen käyttökate, %	13,4	14,2	12,9	13,7	13,4
Käyttökate	34,6	50,5	124,8	143,4	187,8
Käyttökate, %	9,5	13,8	11,3	13,2	12,9
Operatiivinen liikevoitto	24,4	30,0	73,9	87,1	111,6
Operatiivinen liikevoitto, %	6,7	8,2	6,7	8,0	7,7
Liikevoitto	10,4	28,5	56,4	81,3	101,6
Liikevoitto, %	2,9	7,8	5,1	7,5	7,0
Sidottu pääoma*	1 155,4	1 108,4	1 155,4	1 108,4	1 111,8
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto*, %	8,5	10,2	8,5	10,2	10,0
Sidotun pääoman tuotto*, %	6,6	9,3	6,6	9,3	9,1
Investoinnit ilman yritysostoja	32,3	28,1	97,3	70,6	127,1
Investoinnit yritysostot mukaan lukien	32,3	28,1	97,3	68,7	125,1
Rahavirta investointien jälkeen	25,3	27,3	11,3	85,9	105,7

*12 kuukauden keskiarvo

Kolmas neljännes

Segmentin **liikevaihto** laski 1 %. Valuuttakurssimuutoksilla oli 2 %:n negatiivinen vaikutus liikevaihtoon. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 2 %, kun myyntimäärien kasvu jatkui, erityisesti klooraatissa ja lujuuskemikaaleissa. Venatorin tehtaan force majeure -tulipalo tammikuussa ja raaka-aineen toimitusvaikeudet Kiinassa vaikuttivat negatiivisesti segmentin liikevaihtoon 8 miljoonaa euroa.

EMEA-alueella liikevaihto kasvoi 2 % useiden tuoteryhmien myyntimäärien kasvun ansiosta. Uuden natriumklooraatin tuotantolinjan käynnistymisellä Joutsenossa oli pieni positiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Americas-alueella liikevaihto laski 6 % valuuttakurssimuutosten voimakkaan negatiivisen vaikutuksen vuoksi. Pohjois-Amerikassa myyntimäärät laskivat asiakkaiden kulutuksen laskettua, vaikka väriaineiden ja lujuuskemikaalien myyntimäärät kasvoivatkin. Etelä-Amerikassa myyntihinnat nousivat, mutta asiakkaan tehtaan ylläpitökatko ja valuuttakurssimuutokset laskivat liikevaihtoa.

APAC-alueella liikevaihto kasvoi 5 % myyntimäärien yli 10 %:n kasvun ansiosta. Prosessikemikaalien ja erityisesti polymeerien kysynnän kasvu enemmän kuin kompensoi raaka-aineen toimitusvaikeuksien Kiinassa aiheuttaman myyntimäärien laskun.

Operatiivinen käyttökate laski 6 % korkeampien muuttuvien kustannusten vuoksi, joita ei pystytty siirtämään myyntihintoihin. **Käyttökate** laski 32 %, mikä johtui 12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen (Dortmund, Saksa). Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994-2000.

Tammi-syyskuu

Segmentin **liikevaihto** kasvoi 1 % korkeampien myyntimäärien ansiosta. Myös liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 1 %. Venatorin tehtaan force majeure -tulipalo tammikuussa Suomessa ja raaka-aineen toimitusvaikeudet Kiinassa vaikuttivat negatiivisesti segmentin liikevaihtoon yli 25 miljoonaa euroa.

Operatiivinen käyttökate laski 4 % pääasiassa korkeampien muuttuvien kustannusten ja alhaisempien myyntihintojen vuoksi. Myyntimäärät sen sijaan kasvoivat. Valuuttakurssimuutoksilla oli positiivinen vaikutus kannattavuuteen. **Käyttökate** laski 13 %, mikä johtui 12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen (Dortmund, Saksa). Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994-2000.

INDUSTRY & WATER

Industry & Water -segmentti palvelee kunnallisia ja runsaasti vettä käyttäviä teollisuudenaloja. Tarjoamme asiantuntemusta, sovellusosaamista ja kemikaaleja, jotka parantavat prosessi- ja resurssitehokkuutta. Vedenkäsittelyssä autamme asiakkaitamme tehostamaan vedenkäsittelyprosessin eri vaiheita. Öljy- ja kaasuteollisuudessa autamme tehostamaan talteenottoa nykyisistä varannoista ja vähentämään veden ja energian käyttöä.

Milj. euroa	7-9/2017	7-9/2016	1-9/2017	1-9/2016	1-12/2016
Liikevaihto	259,2	231,1	745,3	678,1	906,0
Operatiivinen käyttökate	36,0	29,0	88,3	83,5	107,2
Operatiivinen käyttökate, %	13,9	12,5	11,8	12,3	11,8
Käyttökate	35,7	27,8	79,1	75,3	96,4
Käyttökate, %	13,8	12,0	10,6	11,1	10,6
Operatiivinen liikevoitto	23,4	16,5	52,4	46,9	58,5
Operatiivinen liikevoitto, %	9,0	7,1	7,0	6,9	6,5
Liikevoitto	23,0	15,2	43,2	36,5	45,4
Liikevoitto, %	8,9	6,6	5,8	5,4	5,0
Sidottu pääoma*	603,2	602,0	603,2	602,0	605,2
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto*, %	10,6	9,0	10,6	9,0	9,7
Sidotun pääoman tuotto*, %	8,6	5,4	8,6	5,4	7,5
Investoinnit ilman yritysostoja	11,5	20,3	28,6	52,6	85,5
Investoinnit yritysostot mukaan lukien	11,5	20,3	28,6	52,6	85,5
Rahavirta investointien jälkeen	26,1	22,3	38,6	28,8	35,6

*12 kuukauden keskiarvo

Kolmas neljännes

Segmentin **liikevaihto** kasvoi 12 %. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien kasvoi 15 % myyntimäärien kasvun ja korkeampien myyntihintojen ansiosta. Valuuttakurssimuutoksilla oli 2 %:n negatiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Oil & Gas -liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 75 % ja oli 57,2 miljoonaa euroa (32,6) johtuen vahvasta kysynnästä Pohjois-Amerikan liuskeöljy- ja -kaasuliiketoiminnassa ja laitetoimituksesta suurelle asiakkaalle öljyhiekkaliiketoiminnassa. Vedenkäsittelyssä myyntimäärät jatkoivat kasvuaan.

EMEA-alueella liikevaihto laski 2 % johtuen toimitusten päättymisestä isolle asiakkaalle Intiassa. Segmentin suurimman tuoteryhmän, koagulanttien, liikevaihto jatkoi kasvuaan.

Americas-alueella kasvoi 30 % Pohjois-Amerikan öljy- ja kaasuliiketoiminnan kiihtyneen kasvun ansiosta, johtuen osittain laitetoimituksesta. Valuuttakurssimuutoksilla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon. Myyntihinnat kasvoivat edellisvuoteen verrattuna.

APAC-alueella liikevaihto kasvoi 21 % vedenkäsittelykemikaalien myyntimäärien vahvan kasvun ansiosta. Valuuttakurssimuutoksilla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Operatiivinen käyttökate kasvoi 24 %, kun myyntimäärien ja -hintojen nousu enemmän kuin kompensoi korkeammat muuttuvat kustannukset. Kiinteät kustannukset olivat edellisvuotta alhaisemmalla tasolla.

Käyttökate nousi 28 %. Ero operatiiviseen käyttökatteeseen selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä, jotka liittyivät uudelleenjärjestelykuluihin.

Tammi-syyskuu

Segmentin **liikevaihto** kasvoi 10 %. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 10 %. Kasvua edistivät korkeammat myyntimäärät, kun taas myyntihinnat laskivat. Valuuttakurssimuutoksilla ei ollut merkittävää vaikutusta liikevaihtoon.

Oil & Gas -liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 57 % ja oli 140,1 miljoonaa euroa (89,1). Vedenkäsittelyssä myyntimäärien vakaa kasvu jatkui Pohjois-Amerikassa, kun taas Euroopassa korkeampi kysyntä kumoutui alhaisemmillä myyntihinnoilla.

Operatiivinen käyttökate nousi 6 % korkeampien myyntimäärien ansiosta. Muuttuvat kustannukset kasvoivat, ja myyntihinnat olivat edellisvuotta alhaisemmalla tasolla. **Käyttökate** nousi 5 %. Ero operatiiviseen käyttökatteeseen selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä, jotka liittyivät uudelleenjärjestelykuluihin.

KEMIRA OYJ:N OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

30.9.2017 Kemira Oyj:n osakepääoma oli 221,8 miljoonaa euroa ja osakkeiden määrä 155 342 557. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa.

Syyskuun lopussa Kemira Oyj:llä oli 36 511 rekisteröityä osakkeenomistajaa (31 574). Ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 24,0 % (25,0 %) hallintarekisteröidyt omistukset mukaan lukien. Kotitalouksien osuus oli 18,6 % (15,5 %). Kemiralla oli hallussaan omia osakkeita 2 980 196 kappaletta (2 975 327), mikä vastaa 1,9 % (1,9 %) Kemira Oyj:n osakkeista.

Kemira Oyj:n osakekurssi laski 8 % tammi-syyskuussa, ja Kemira Oyj:n osakkeiden päätöskurssi Nasdaq Helsingissä oli syyskuun 2017 lopussa 11,12 euroa (31.12.2016: 12,13). Osakkeen ylin hinta oli 12,30 euroa ja alin 10,33 euroa tammi-syyskuussa 2017. Osakkeen keskimääräinen päivävaihto oli 11,45 euroa. Yhtiön markkina-arvo omilla osakkeilla vähennettynä oli syyskuun 2017 lopussa 1 694 miljoonaa euroa (31.12.2016: 1 848).

Tammi-syyskuussa 2017 Kemira Oyj:n osakkeiden Nasdaq Helsingissä vaihdettujen osakkeiden vaihto oli 450 miljoonaa euroa (1-9/2016: 506). Osakkeiden keskimääräinen päivävaihto oli 210 435 (251 430) osaketta. Kemira Oyj:n osakkeiden kokonaisvaihto tammi-syyskuussa 2017 oli 64 miljoonaa osaketta (71), josta 38 % (33 %) tapahtui muilla kaupankäyntipaikoilla (BATS, Chi-X, Turquoise). Lähde: Nasdaq ja Kemira.com.

VALTUUTUKSET

Vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 800 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta ("Hankkimisvaltuutus"). Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään myös enintään 15 600 000 uuden osakkeen antamisesta sekä enintään 7 800 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta ("Osakeantivaltuutus"). Osakeantivaltuutus on voimassa 31.5.2018 saakka. Osakeantivaltuutusta on käytetty hallituksen jäsenten palkitsemiseen liittyen.

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Huntsman Pigmentsin (nykyisin Venator) Porin-tehtaalla sattui 30.1.2017 laaja tulipalo. Kemiran tehdas tuotantoalueella ei altistunut palolle, eikä tulipalo aiheuttanut henkilövahinkoja. Venator on Kemiran rautakoagulanttituotannon keskeinen raaka-ainetoimittaja. Venator myös ostaa kemikaaleja ja energiaa Kemiralta. Venator arvioi virallisesti pääsevänsä täyteen kapasiteettiin vuoden 2018 loppuun mennessä tuotantokapasiteetin ollessa noin 40 % vuoden 2018 toisella neljänneksellä. Vahinko aiheuttaa Kemiralle liikevaihdon menetystä, lisäkustannuksia sekä vaihtoehtoisten raaka-aineiden saatavuuteen ja käytettävyyteen liittyviä riskejä. Kemira arvioi liikevaihdon menetyksen olevan noin 20 miljoonaa euroa vuonna 2017. Käyttökatteeseen kohdistuvan negatiivisen vaikutuksen (ennen vakuutuskorvausta) odotetaan olevan jopa 2-4 miljoonaa euroa neljännestä kohti korkeampien kustannusten ja liikevaihdon menetyksen vuoksi. Kemiralla on liiketoiminnan keskeytymisvakuutus, jonka vakuutusarvo on 10 miljoonaa euroa kriittistä toimittajaa koskevaa tapausta kohti. Kemira odottaa saavansa korvattua suurimman osan myyntikatemenetyksestään vuonna 2017. Ensimmäisen yhdeksän kuukauden aikana negatiivinen vaikutus käyttökatteeseen (ennen vakuutuskorvausta) oli alle 5 miljoonaa euroa, ja Kemira kirjasi toisella vuosineljänneksellä ensimmäisen, 2,5 miljoonan euron vakuutuskorvauksen ja kolmannella neljänneksellä 2,0 miljoonan euron vakuutuskorvauksen.

Yksityiskohtainen selvitys Kemiran riskienhallinnan periaatteista ja organisoinnista on luettavissa yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.kemira.com. Selvitys rahoitusriskeistä on julkaistu vuoden 2016 tilinpäätöksen liitetiedoissa.

MUITA KATSAUSKAUDEN TAPAHTUMIA

Kemira ilmoitti 11. syyskuuta, että teknologiajohtaja ja johtoryhmän jäsen Heidi Fagerholm jättää tehtävänsä Kemirassa ja siirtyy Merck KGaA:n PM-Performance Materials -divisioonan teknologiajohtajaksi Darmstadtin Saksaan. Kemiran toimitusjohtaja Jari Rosendal toimii 1. marraskuuta alkaen oman tehtävänsä ohella väliaikaisena teknologiajohtajana, kunnes uusi teknologiajohtaja nimitetään.

Kemira ilmoitti 29. syyskuuta allekirjoittaneensa sopimuksen yhteisyrityksen perustamisesta Shandong Tiancheng Wanfeng Chemical Technologyn (Tiancheng) kanssa. Nimellä Kemira TC Wanfeng Chemicals Yanzhou (NewCo) toimiva yhtiö vahvistaa Kemiran asemaa maailman johtavana sellu- ja paperiteollisuuden kemikaalien valmistajana ja tukee vedenkäsittelyliiketoiminnan kasvua.

NewCo tulee valmistamaan pääasiassa AKD-vahaa ja sen keskeistä raaka-ainetta, rasvahappokloridia (FACL). Pääosin uusiutuvasta raaka-aineesta valmistettu AKD-vaha on liimausaine, jota käytetään estämään nesteiden imeytyminen kartongin ja paperin valmistuksessa. Kemira on globaalisti johtava liimausaineiden valmistaja. AKD-vahan ohella NewCo aikoo valmistaa polyalumiinikloridia (PAC), joka on vedenkäsittelyssä käytettävä saostuskemikaali.

Taaksepäin suuntautuva integraatio laajentaa Kemiran asemaa arvoketjussa. NewCo pystyy valmistamaan korkealaatuista vahaa alan alhaisimmilla kustannuksilla. Maailman suurin ja pisimmälle integroitu AKD-vahan tuotantoyksikkö lähes kaksinkertaistaa Kemiran AKD-kapasiteetin. Tehdas sijaitsee samalla tehdasalueella

Kemiran Yanzhoun-tehtaan kanssa, mikä pienentää logistiikkakustannuksia. NewCon tehdas avaa kasvumahdollisuuksia myös muissa kemikaaleissa.

Kemiran omistusosuus NewCosta on 80 % ja Tianchengin 20 %. Investoinnin arvo 80 %:n omistusosuudella on noin 55 miljoonaa euroa. Yhtiöt ovat sopineet ehdot Tianchengin 20% omistusosuuden mahdolliselle hankinnalle.

Kaupan loppuun saattaminen edellyttää tiettyjen ehtojen täyttymistä, ja sen odotetaan toteutuvan vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

Kemira ilmoitti 16. lokakuuta sopineensa CDC Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n ja CDC Holding SA:n (yhdessä CDC) kanssa vahingonkorvausta koskevan riita-asian Dortmundissa Saksassa. Sopimus koskee vaateita, joiden perusteella CDC vaati korvausta väitetyistä vahingoista, jotka liittyivät epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994-2000. Kemira maksaa sopimuksen perusteella CDC:lle kuluja ja korvauksia yhteensä 12,7 miljoonaa euroa. Maksut maksettiin kolmannella neljänneksellä.

Amsterdammassa Alankomaissa on edelleen voimassa kanne, jossa CDC vaatii Kemira Chemicals Oy:ltä (entinen Finnish Chemicals Oy) korvauksia natriumklooraattiliiketoiminnan kilpailulainsäädännön rikkomuksesta vuosina 1994-2000. Kemira osti Finnish Chemicalsin vuonna 2005.

NÄKYMÄT VUODELLE 2017 (ENNALLAAN)

Kemira odottaa operatiivisen käyttökateen paranevan edellisvuoden tasosta (2016: 302,5 miljoonaa euroa).

KESKIPITKÄN JA PITKÄN AIKAVÄLIN TALOUDELLISET TAVOITTEET (ENNALLAAN)

Kemiran tavoitteena on markkinoita nopeampi liikevaihdon kasvu ja operatiivinen käyttökateprosentti 14-16 %. Velkaantumisasetatavoitteena on alle 60 %.

Helsingissä 24.10.2017

Kemira Oyj
Hallitus

Kaikki tässä katsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

TALOUSTIEDOTTAMISEN AIKATAULU 2017 JA 2018

Kemira Oyj:n tilinpäätöstiedote 2017	8.2.2018
Osavuositarkastus, tammi-maaliskuu 2018	27.4.2018
Puolivuositarkastus, tammi-kesäkuu 2018	20.7.2018
Osavuositarkastus, tammi-syyskuu 2018	24.10.2018

Varsinainen yhtiökokous pidetään Marina Congress Centerissä 21.3.2018.

TIEDOTUSTILAISUUS JA PUHELINKONFERENSSI ANALYYTIKOILLE JA TOIMITTAJILLE

Tulosjulkistustilaisuus analyytikoille, sijoittajille ja lehdistölle järjestetään 25.10.2017 klo 10.30 GLO Hotel Kluuvissa, Kluuvikatu 4, 2. krs, Helsinki. Tuloksen esittelevät toimitusjohtaja Jari Rosendal ja talousjohtaja Petri Castrén. Tilaisuus on englanninkielinen, ja sen voi katsoa webcastina yhtiön internetsivuilla osoitteessa: www.kemira.com/investors. Esitysmateriaali ja tallenne webcastista ovat saatavilla yllämainituilla internetsivuilla. Suomeksi esitysmateriaali löytyy osoitteesta: www.kemira.fi/sijoittajat.

Voit osallistua Q&A-osioon puhelinkonferenssissa soittamalla noin 10 minuuttia ennen tilaisuuden alkua numeroon: 09 7479 0404. Konferenssitunnus: 9222963.

KEMIRA-KONSERNI

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	7-9/2017	7-9/2016	1-9/2017	1-9/2016	2016
Milj. euroa					
Liikevaihto	622,2	596,3	1 849,4	1 766,8	2 363,3
Liiketoiminnan muut tuotot	1,9	1,3	4,1	4,3	5,1
Liiketoiminnan kulut	-553,8	-519,3	-1 649,6	-1 552,4	-2 084,2
Käyttökate	70,2	78,3	203,9	218,7	284,2
Poistot ja arvonalentumiset	-36,8	-34,6	-104,3	-100,9	-137,2
Liikevoitto	33,4	43,7	99,6	117,8	147,0
Rahoituskulut, netto	-7,4	-6,9	-21,8	-13,2	-19,1
Osuus osakkuusyritysten voitoista ja tappioista	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1
Voitto ennen veroja	26,1	36,8	78,0	104,7	128,0
Tuloverot	-6,1	-9,5	-18,6	-25,0	-30,1
Tilikauden tulos	20,0	27,3	59,5	79,7	97,9
Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	18,4	25,6	54,3	75,1	91,8
Määräysvallattomille omistajille	1,7	1,7	5,1	4,6	6,1
Tilikauden tulos	20,0	27,3	59,5	79,7	97,9
Osakekohtainen tulos, laimentamaton ja laimennettu, euroa	0,12	0,16	0,36	0,49	0,60

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

	7-9/2017	7-9/2016	1-9/2017	1-9/2016	2016
Milj. euroa					
Tilikauden tulos	20,0	27,3	59,5	79,7	97,9
Muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Myytavissä olevat rahoitusvarat	0,0	0,0	0,0	-38,8	-31,6
Muuntoerot	-10,7	-3,2	-39,0	-1,2	11,3
Rahavirran suojaus	3,5	5,0	0,8	3,7	8,5
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus	0,0	0,3	0,0	0,3	-10,7
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-7,2	2,1	-38,2	-36,0	-22,5
Tilikauden laaja tulos	12,9	29,4	21,3	43,7	75,4
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	11,3	27,6	15,9	39,3	69,6
Määräysvallattomille omistajille	1,6	1,8	5,4	4,4	5,8
Tilikauden laaja tulos	12,9	29,4	21,3	43,7	75,4

KONSERNIN TASE

	30.9.2017	30.9.2016	31.12.2016
Milj. euroa			
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liiketoiminta	506,7	514,4	522,4
Muut aineettomat hyödykkeet	101,8	117,9	115,9
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	904,3	843,2	915,6
Osuudet osakkuusyhtiöissä	1,4	1,3	1,2
Myytavissa olevat rahoitusvarat	205,7	193,4	202,5
Laskennalliset verosaamiset	25,1	32,6	27,5
Muut pitkäaikaiset varat	4,0	4,9	4,4
Saamiset etuuspohjaisista järjestelyistä	31,6	49,3	32,1
Pitkäaikaiset varat yhteensä	1 780,6	1 757,0	1 821,6
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	224,4	214,0	216,9
Korolliset saamiset	0,2	18,3	0,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	398,6	398,9	386,1
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	22,3	22,3	22,7
Rahavarat	160,5	161,9	173,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä	806,2	815,4	799,3
Varat yhteensä	2 586,7	2 572,4	2 620,9
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	1 106,2	1 139,8	1 170,0
Määräysvallattomien omistajien osuus	12,0	11,5	12,9
Oma pääoma yhteensä	1 118,2	1 151,3	1 182,9
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	674,5	656,8	649,5
Muut velat	21,4	21,4	21,4
Laskennalliset verovelat	51,9	54,5	63,2
Velat etuuspohjaisista järjestelyistä	79,5	75,0	79,8
Varaukset	28,5	30,4	26,5
Pitkäaikaiset velat yhteensä	855,8	838,1	840,4
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	186,6	170,7	157,9
Ostovelat ja muut velat	385,6	377,5	405,2
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	15,8	20,8	20,3
Varaukset	24,7	14,0	14,2
Lyhytaikaiset velat yhteensä	612,6	583,0	597,6
Velat yhteensä	1 468,5	1 421,1	1 438,0
Oma pääoma ja velat yhteensä	2 586,7	2 572,4	2 620,9

LYHENNETTY KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

	7-9/2017	7-9/2016	1-9/2017	1-9/2016	2016
Milj. euroa					
Liiketoiminnan rahavirta					
Tilikauden tulos	20,0	27,3	59,5	79,7	97,9
Oikaisut, yhteensä	60,9	48,5	166,7	137,0	186,6
Rahavirta ennen nettokäyttöpääoman muutosta	80,9	75,8	226,1	216,7	284,5
Nettokäyttöpääoman muutos	13,0	22,0	-51,8	-18,1	29,5
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	93,9	97,8	174,3	198,6	314,0
Rahoituskulut, netto ja saadut osingot	2,3	-2,5	-19,4	-8,7	-20,2
Maksetut välittömät verot	-3,3	-10,3	-21,2	-21,7	-23,2
Liiketoiminnan nettorahavirta	92,9	85,0	133,7	168,2	270,6
Investointien rahavirta					
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat, vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	0,0	0,0	0,0	1,9	2,0
Muut investoinnit	-43,8	-48,5	-125,9	-123,2	-212,6
Luovutustulot	1,2	0,4	1,4	36,9	36,9
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+) / lisäys (-)	0,0	0,0	0,0	0,6	0,9
Investointien nettorahavirta	-42,5	-48,1	-124,5	-83,8	-172,8
Rahoituksen rahavirta					
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+)	0,0	0,0	100,0	50,0	50,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut (-)	-11,7	-12,1	-52,5	-24,5	-48,1
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+) / takaisinmaksut (-)	10,5	-16,7	24,6	-12,3	6,8
Maksetut osingot	0,0	-0,5	-86,9	-86,5	-86,5
Muut rahoituserät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoituksen nettorahavirta	-1,2	-29,3	-14,7	-73,3	-77,8
Rahavarojen nettovähennys (-) / -lisäys (+)	49,2	7,6	-5,5	11,1	20,0
Rahavarat tilikauden lopussa	160,5	161,9	160,5	161,9	173,4
Valuuttakurssivoitot (+) / -tappiot (-) rahavaroista	-2,4	0,0	-7,4	-0,7	1,9
Rahavarat tilikauden alussa	113,7	154,3	173,4	151,5	151,5
Rahavarojen nettovähennys (-) / -lisäys (+)	49,2	7,6	-5,5	11,1	20,0

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Milj. euroa	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma								Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän arvon ja muut rahastot	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muuntoerot	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2016	221,8	257,9	94,2	196,3	-12,4	-22,0	444,5	1 180,3	12,9	1 193,2
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	75,1	75,1	4,6	79,7
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-	-	-35,1	-	-1,0	-	0,3	-35,8	-0,2	-36,0
Tilikauden laaja tulos	-	-	-35,1	-	-1,0	-	75,4	39,3	4,4	43,7
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-80,7 ¹⁾	-80,7	-5,8	-86,5
Omien osakkeiden siirto osakepalkkiojärjestelmään kuuluville	-	-	-	-	-	1,9	-	1,9	-	1,9
Omien osakkeiden siirto hallitukselle	-	-	-	-	-	0,1	-	0,1	-	0,1
Osakeperusteinen palkitseminen	-	-	-	-	-	-	-1,1	-1,1	-	-1,1
Siirrot omassa pääomassa	-	-	1,1	-	-	-	-1,1	0,0	-	0,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	-	-	1,1	-	-	2,0	-82,9	-79,8	-5,8	-85,6
Oma pääoma 30.9.2016	221,8	257,9	60,2	196,3	-13,4	-20,0	437,0	1 139,8	11,5	1 151,3
¹⁾ Vuoden 2015 tuloksesta jaetun osingon yhteismäärä oli 80,7 milj. e (0,53 euroa osakkeelta). Yhtiökokous hyväksyi 0,53 euron osingon 21.3.2016. Osingon täsmäytyspäivä oli 23.3.2016 ja osinko maksettiin 6.4.2016.										
Oma pääoma 1.1.2017	221,8	257,9	72,2	196,3	-0,8	-20,0	442,6	1 170,0	12,9	1 182,9
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	54,3	54,3	5,1	59,5
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-	-	0,7	-	-39,1	-	-	-38,4	0,2	-38,2
Tilikauden laaja tulos	-	-	0,7	-	-39,1	-	54,3	15,9	5,4	21,3
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-80,7 ²⁾	-80,7	-6,2	-86,9
Omien osakkeiden palautus	-	-	-	-	-	-0,1	-	-0,1	-	-0,1
Omien osakkeiden siirto hallitukselle	-	-	-	-	-	0,1	-	0,1	-	0,1
Osakeperusteinen palkitseminen	-	-	-	-	-	-	1,0	1,0	-	1,0
Siirrot omassa pääomassa	-	-	-0,8	-	-	-	0,8	0,0	-	0,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	-	-	-0,8	-	-	0,0	-78,9	-79,7	-6,2	-85,9
Oma pääoma 30.9.2017	221,8	257,9	72,1	196,3	-39,9	-20,0	418,0	1 106,2	12,0	1 118,2

²⁾ Vuoden 2016 tuloksesta jaetun osingon yhteismäärä oli 80,7 milj. e (0,53 euroa osakkeelta). Yhtiökokous hyväksyi 0,53 euron osingon 24.3.2017. Osingon täsmäytyspäivä oli 28.3.2017 ja osinko maksettiin 11.4.2017.

Kemiran hallussa oli 30.9.2017 omia osakkeita yhteensä 2 980 196 kpl. Omien osakkeiden keskimääräinen hankintahinta oli 6,73 euroa ja osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä 1,9 %. Omien osakkeiden yhteenlaskettu kirjanpidollinen vasta-arvo on 4,3 milj. euroa.

Ylikurssirahasto on vuoden 2001 optio-ohjelman merkintöjen kautta karttunut, vanhan osakeyhtiölain (734/1978) mukainen rahasto, joka ei enää muutu. Käyvän arvon rahasto on käypään arvoon arvostettujen osakkeiden sekä suojauslaskennan kautta karttuva rahasto. Muut rahastot ovat paikallisten lainsäädäntöjen vaatimia. Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

TUNNUSLUVUT

Kemira esittää IFRS-raportoinnissa tiettyjä taloudellisia tunnuslukuja (vaihtoehtoiset tunnusluvut), jotka eivät ole IFRS-standardien mukaan määriteltyjä tunnuslukuja. Kemira uskoo näiden johdon seuraamien vaihtoehtoisten tunnuslukujen, kuten operatiivinen käyttökate ja operatiivinen liikevoitto, antavan hyödyllistä ja vertailukelpoista tietoa Kemiran operatiivisesta liiketoiminnan kehityksestä. Kemiran esittämiä vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei pidä tarkastella erillään vastaavista IFRS-tunnusluvuista ja niitä tulee lukea yhdessä lähinnä vastaavien IFRS-tunnuslukujen kanssa. Tunnuslukujen laskentakaavat ovat luettavissa tässä raportissa ja osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Taloustieto.

	2017	2017	2017	2016	2016	2016	2016	2017	2016	2016
	7-9	4-6	1-3	10-12	7-9	4-6	1-3	1-9	1-9	1-12
Tuloslaskelma ja kannattavuus										
Liikevaihto, milj. euroa	622,2	617,2	610,0	596,5	596,3	587,8	582,7	1 849,4	1 766,8	2 363,3
Operatiivinen käyttökate, milj. euroa	84,5	77,1	69,0	70,0	80,8	78,9	72,8	230,6	232,5	302,5
Operatiivinen käyttökate, %	13,6	12,5	11,3	11,7	13,6	13,4	12,5	12,5	13,2	12,8
Käyttökate, milj. euroa	70,2	67,0	66,7	65,5	78,3	69,3	71,1	203,9	218,7	284,2
Käyttökate, %	11,3	10,9	10,9	11,0	13,1	11,8	12,2	11,0	12,4	12,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa, milj. euroa	-14,3	-10,1	-2,3	-4,5	-2,5	-9,6	-1,7	-26,7	-13,8	-18,3
Operatiivinen liikevoitto, milj. euroa	47,7	43,6	34,9	36,1	46,5	46,6	40,9	126,3	134,0	170,1
Operatiivinen liikevoitto, %	7,7	7,1	5,7	6,1	7,8	7,9	7,0	6,8	7,6	7,2
Liikevoitto, milj. euroa	33,4	33,5	32,6	29,2	43,7	34,9	39,2	99,6	117,8	147,0
Liikevoitto, %	5,4	5,4	5,3	4,9	7,3	5,9	6,7	5,4	6,7	6,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa, milj. euroa	-14,3	-10,1	-2,3	-6,9	-2,8	-11,7	-1,7	-26,7	-16,2	-23,1
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	6,2	6,4	6,2	5,5	8,4	7,2	7,8	6,2	7,7	7,1
Sidottu pääoma, milj. euroa	1 759,9	1 749,7	1 736,8	1 718,2	1 711,5	1 709,6	1 697,8	1 759,9	1 711,5	1 718,2
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto, %	9,2	9,2	9,5	9,9	9,8	9,8	9,7	9,2	9,8	9,9
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %	7,3	8,0	8,1	8,6	7,9	7,9	7,9	7,3	7,9	8,6
Rahavirta										
Liiketoiminnan nettorahavirta, milj. euroa	92,9	28,6	12,2	102,4	85,0	57,0	26,2	133,7	168,2	270,6
Investoinnit, milj. euroa	43,8	45,2	36,9	89,3	48,5	43,3	29,5	125,9	121,3	210,6
Investoinnit ilman yritysostoja, milj. euroa	43,8	45,2	36,9	89,4	48,5	43,3	31,4	125,9	123,2	212,6
Investoinnit ilman yritysostoja / liikevaihto, %	7,0	7,3	6,0	15,0	8,1	7,4	5,4	6,8	7,0	9,0
Rahavirta investointien jälkeen, milj. euroa	50,4	-16,5	-24,6	13,4	36,9	49,8	-2,3	9,2	84,4	97,8
Tase ja vakavaraisuus										
Omarahaisuusaste, %	43,3	42,9	42,7	45,2	44,8	44,3	42,5	43,3	44,8	45,2
Velkaantuneisuus (gearing), %	62,7	68,6	59,1	53,6	57,8	61,5	60,0	62,7	57,8	53,6
Korolliset nettovelat, milj. euroa	700,7	758,0	660,9	634,0	665,7	689,9	644,1	700,7	665,7	634,0
Henkilömäärä										
Henkilöstö kauden lopussa	4 749	4 849	4 771	4 818	4 843	4 873	4 711	4 749	4 843	4 818
Henkilöstö keskimäärin	4 791	4 820	4 775	4 823	4 856	4 815	4 715	4 795	4 796	4 802
Valuuttakurssit kauden lopussa										
USD	1,181	1,141	1,069	1,054	1,116	1,110	1,139	1,181	1,116	1,054
CAD	1,469	1,478	1,427	1,419	1,469	1,438	1,474	1,469	1,469	1,419
SEK	9,649	9,639	9,532	9,553	9,621	9,424	9,225	9,649	9,621	9,553
CNY	7,853	7,738	7,364	7,320	7,446	7,376	7,351	7,853	7,446	7,320
BRL	3,764	3,760	3,380	3,431	3,621	3,590	4,117	3,764	3,621	3,431
Osakekohtaiset tunnusluvut, euroa										
Osakekohtainen tulos, laimentamaton ja laimennettu ¹⁾	0,12	0,12	0,12	0,11	0,16	0,17	0,16	0,36	0,49	0,60
Liiketoiminnan nettorahavirta / osake, ¹⁾	0,61	0,19	0,08	0,68	0,55	0,38	0,17	0,88	1,10	1,78
Oma pääoma / osake ¹⁾	7,26	7,18	7,24	7,68	7,48	7,30	6,96	7,26	7,48	7,68
Osakemäärät (1 000)										
Keskimääräinen osakemäärä, laimentamaton ¹⁾	152 362	152 360	152 358	152 367	152 367	152 363	152 160	152 360	152 297	152 314
Keskimääräinen osakemäärä, laimennettu ¹⁾	152 595	152 605	152 611	152 451	152 547	152 557	152 548	152 604	152 551	152 526
Osakemäärä kauden lopulla, laimentamaton ¹⁾	152 362	152 362	152 354	152 367	152 367	152 367	152 356	152 362	152 367	152 367
Osakemäärä kauden lopulla, laimennettu ¹⁾	152 595	152 595	152 606	152 619	152 518	152 561	152 550	152 595	152 518	152 619

¹⁾ Osakkeiden lukumäärä, joka ei sisällä konsernin omistamia osakkeita.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Operatiivinen käyttökate

Liikevoitto + poistot + arvonalentumiset - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾

Uudelleenjärjestely- ja kustannussäästöohjelmat + transaktio- ja integraatiokulut yrityshankinnoissa + liiketoimintojen ja omaisuuden myynti + muut erät

Operatiivinen liikevoitto

Liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %

$(\text{Voitto ennen veroja} + \text{korkokulut} + \text{muut rahoituskulut}) \times 100$
 $(\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat})^{2)}$

Operatiivinen sidotun pääoman tuotto (Operatiivinen ROCE), %

$(\text{Operatiivinen liikevoitto} + \text{osuus osakkuusyritysten tuloksesta}) \times 100^{3)}$
Sidottu pääoma ^{4) 5)}

Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %

$(\text{Liikevoitto} + \text{osuus osakkuusyritysten tuloksesta}) \times 100^{3)}$
Sidottu pääoma ^{4) 5)}

Nettokäyttöpääoma

Vaihto-omaisuus + myyntisaamiset + muut saamiset, poislukien johdannais-saamiset, jaksotetut korkotuotot ja muut rahoituserät - ostovelat - muut velat, poislukien johdannaisvelat, jaksotetut korkokulut ja muut rahoituserät

Rahavirta investointien jälkeen

Liiketoiminnan nettorahavirta + investointien nettorahavirta

Omavaraisuusaste, %

$\frac{\text{Oma pääoma} \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$

Velkaantuneisuus (gearing), %

$\frac{\text{Korolliset nettovelat} \times 100}{\text{Oma pääoma}}$

Korolliset nettovelat

Korolliset velat - rahavarat

Osakekohtainen tulos (EPS)

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden voitosta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$

Liiketoiminnan nettorahavirta / osake

$\frac{\text{Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$

Oma pääoma / osake

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma kauden lopussa}}{\text{Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$

¹⁾ Taloudelliset tunnusluvut, jotka eivät ole IFRS-standardien mukaan määritellyjä tunnuslukuja voivat sisältää tuottoja ja kuluja, jotka vaikuttavat Kemiran taloudellisen raportoinnin vertailukelpoisuuteen. Yleensä nämä vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat uudelleenjärjestely- ja kustannussäästöohjelmat; transaktio- ja integraatiokulut yrityshankinnoissa sekä liiketoimintojen ja omaisuuden myynti.

²⁾ Keskimäärin

³⁾ Liikevoitto ja osuus osakkuusyritysten tuloksesta ovat 12 kuukauden liukuva keskiarvo katsauskauden lopussa.

⁴⁾ 12 kuukauden liukuva keskiarvo

⁵⁾ Sidottu pääoma = aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + aineettomat hyödykkeet + nettokäyttöpääoma + osuudet osakkuusyrityksissä

TUNNUSLUKUJEN TÄSMÄYTYS IFRS-LUKUIHIN

	2017	2017	2017	2016	2016	2016	2016	2017	2016	2016
	7-9	4-6	1-3	10-12	7-9	4-6	1-3	1-9	1-9	1-12
Milj. euroa										
VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT KÄYTTÖKATTEESSA JA LIIKEVOITTOSSA										
Operatiivinen käyttökate	84,5	77,1	69,0	70,0	80,8	78,9	72,8	230,6	232,5	302,5
Uudelleenjärjestely- ja kustannussäästöohjelmat	-1,2	-7,5	-1,9	-1,1	-0,4	-4,3	0,0	-10,6	-4,7	-5,8
Transaktio- ja integraatiokulut yrityshankinnoissa	0,3	0,2	0,1	-1,2	-0,5	-1,9	-1,4	0,5	-3,8	-5,0
Liiketoimintojen ja omaisuuden myynti	0,0	-2,6	0,0	0,0	0,2	0,0	0,3	-2,6	0,5	0,5
Muut erät	-13,4	-0,1	-0,5	-2,2	-1,8	-3,4	-0,6	-14,0	-5,8	-8,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-14,3	-10,1	-2,3	-4,5	-2,5	-9,6	-1,7	-26,7	-13,8	-18,3
Käyttökate	70,2	67,0	66,7	65,5	78,3	69,3	71,1	203,9	218,7	284,2
Operatiivinen liikevoitto	47,7	43,6	34,9	36,1	46,5	46,6	40,9	126,3	134,0	170,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa	-14,3	-10,1	-2,3	-4,5	-2,5	-9,6	-1,7	-26,7	-13,8	-18,3
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät poistoissa ja arvonalentumisissa	0,0	0,0	0,0	-2,4	-0,3	-2,1	0,0	0,0	-2,4	-4,8
Liikevoitto	33,4	33,5	32,6	29,2	43,7	34,9	39,2	99,6	117,8	147,0
SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTO JA OPERATIIVINEN SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTO										
Operatiivinen liikevoitto	47,7	43,5	34,9	36,1	46,5	46,6	40,9	126,3	134,0	170,1
Liikevoitto	33,4	33,5	32,6	29,2	43,7	34,9	39,2	99,6	117,8	147,0
Osuus osakkuusyritysten voitoista ja tappioista	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Sidottu pääoma	1 759,9	1 749,7	1 736,8	1 718,2	1 711,5	1 709,6	1 697,8	1 759,9	1 711,5	1 718,2
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto, %	9,2	9,2	9,5	9,9	9,8	9,8	9,7	9,2	9,8	9,9
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %	7,3	8,0	8,1	8,6	7,9	7,9	7,9	7,3	7,9	8,6
NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA										
Vaihto-omaisuus	224,4	227,1	230,2	216,9	214,0	214,0	215,4	224,4	214,0	216,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	398,6	419,5	412,8	386,1	398,9	404,9	404,6	398,6	398,9	386,1
Poislukien rahoituserät muissa saamisissa	-18,3	-21,2	-15,1	-16,8	-15,3	-19,3	-26,0	-18,3	-15,3	-16,8
Ostovelat ja muut velat	385,6	384,2	490,3	405,2	377,5	359,1	462,3	385,6	377,5	405,2
Poislukien rahoituserät muissa veloissa	-11,1	-5,6	-98,4	-13,6	-16,7	-20,4	-119,1	-11,1	-16,7	-13,6
Nettokäyttöpääoma	230,3	246,8	236,0	194,6	236,8	260,9	250,8	230,3	236,8	194,6
KOROLLISET NETTOVELAT										
Pitkäaikaiset korolliset velat	674,5	690,9	592,1	649,5	656,8	676,8	666,6	674,5	656,8	649,5
Lyhytaikaiset korolliset velat	186,6	180,8	200,3	157,9	170,7	167,4	133,7	186,6	170,7	157,9
Korolliset velat	861,2	871,7	792,4	807,4	827,5	844,2	800,3	861,2	827,5	807,4
Rahavarat	160,5	113,7	131,5	173,4	161,9	154,3	156,2	160,5	161,9	173,4
Korolliset nettovelat	700,7	758,0	660,9	634,0	665,6	689,9	644,1	700,7	665,6	634,0

VUOSINELJÄNNESTIEDOT

	2017 7-9	2017 4-6	2017 1-3	2016 10-12	2016 7-9	2016 4-6	2016 1-3	2017 1-9	2016 1-9	2016 1-12
Milj. euroa										
Liikevaihto										
Pulp & Paper	363,0	368,9	372,2	368,6	365,2	361,1	362,4	1 104,1	1 088,7	1 457,3
Industry & Water	259,2	248,3	237,8	227,9	231,1	226,7	220,3	745,3	678,1	906,0
Yhteensä	622,2	617,2	610,0	596,5	596,3	587,8	582,7	1 849,4	1 766,8	2 363,3
Operatiivinen käyttökate										
Pulp & Paper	48,5	47,8	46,0	46,3	51,8	49,3	47,9	142,4	149,0	195,3
Industry & Water	36,0	29,3	22,9	23,7	29,0	29,6	24,9	88,3	83,5	107,2
Yhteensä	84,5	77,1	69,0	70,0	80,8	78,9	72,8	230,6	232,5	302,5
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökateessa										
Pulp & Paper	-13,9	-2,7	-0,9	-1,9	-1,3	-3,1	-1,2	-17,6	-5,6	-7,5
Industry & Water	-0,4	-7,4	-1,4	-2,6	-1,2	-6,5	-0,5	-9,2	-8,2	-10,8
Yhteensä	-14,3	-10,1	-2,3	-4,5	-2,5	-9,6	-1,7	-26,7	-13,8	-18,3
Käyttökate										
Pulp & Paper	34,6	45,1	45,1	44,4	50,5	46,2	46,7	124,8	143,4	187,8
Industry & Water	35,7	22,0	21,5	21,1	27,8	23,1	24,4	79,1	75,3	96,4
Yhteensä	70,2	67,0	66,7	65,5	78,3	69,3	71,1	203,9	218,7	284,2
Operatiivinen liikevoitto										
Pulp & Paper	24,4	25,7	23,8	24,5	30,0	28,9	28,2	73,9	87,1	111,6
Industry & Water	23,4	17,9	11,1	11,6	16,5	17,7	12,7	52,4	46,9	58,5
Yhteensä	47,7	43,6	34,9	36,1	46,5	46,6	40,9	126,3	134,0	170,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa										
Pulp & Paper	-13,9	-2,7	-0,9	-4,2	-1,5	-3,1	-1,2	-17,6	-5,8	-10,0
Industry & Water	-0,4	-7,4	-1,4	-2,7	-1,3	-8,6	-0,5	-9,2	-10,4	-13,1
Yhteensä	-14,3	-10,1	-2,3	-6,9	-2,8	-11,7	-1,7	-26,7	-16,2	-23,1
Liikevoitto										
Pulp & Paper	10,4	23,0	22,9	20,3	28,5	25,8	27,0	56,4	81,3	101,6
Industry & Water	23,0	10,5	9,7	8,9	15,2	9,1	12,2	43,2	36,5	45,4
Yhteensä	33,4	33,5	32,6	29,2	43,7	34,9	39,2	99,6	117,8	147,0

AINEELLISTEN KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

	1-9/2017	1-9/2016	2016
Milj. euroa			
Kirjanpitoarvo kauden alussa	915,6	815,3	815,3
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat	0,0	0,0	0,0
Lisäykset	114,4	117,3	198,3
Vähennykset	-0,4	-1,2	-1,2
Poistot ja arvonalentumiset	-84,7	-78,6	-106,9
Valuuttakurssierot ja muut muutokset	-40,6	-9,6	10,1
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	904,3	843,2	915,6

LIKEARVON JA MUIDEN AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

	1-9/2017	1-9/2016	2016
Milj. euroa			
Kirjanpitoarvo kauden alussa	638,3	653,0	653,0
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat	0,0	-0,8	-4,0
Lisäykset	8,1	5,9	14,3
Vähennykset	0,0	-	-
Poistot ja arvonalentumiset	-19,6	-22,3	-30,3
Valuuttakurssierot ja muut muutokset	-18,3	-3,5	5,3
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	608,5	632,3	638,3

JOHDANNAISINSTRUMENTIT

Milj. euroa	30.9.2017		31.12.2016	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinisopimukset	315,4	0,0	260,9	-1,3
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	270,4	-0,2	304,8	1,2
joista rahavirran suojaukseen	170,4	-2,0	204,8	-2,2
joista käyvän arvon suojaukseen	100,0	1,8	100,0	3,4
Muut johdannaiset				
	GWh	Käypä arvo	GWh	Käypä arvo
Ostetut sähköjohdannaiset	1 824,2	4,0	1 971,5	3,0
joista rahavirran suojaukseen	1 824,2	4,0	1 971,5	3,0

Sopimusten käypä arvo perustuu raportointipäivän markkinahintaan niiltä osin kuin sopimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Muut sopimukset on arvostettu niistä aiheutuvien kassavirtojen nykyarvoon.

RAHOITUSVAROJEN KÄYVÄT ARVOT

Milj. euroa	30.9.2017				31.12.2016			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto
Hierarkia								
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-	-	205,7	205,7	-	-	202,5	202,5
Muut pitkäaikaiset varat	-	4,0	-	4,0	-	4,4	-	4,4
Valuuttajohdannaiset	-	3,9	-	3,9	-	2,8	-	2,8
Korkojohdannaiset, suojaustaskenta	-	1,8	-	1,8	-	3,4	-	3,4
Muut johdannaiset	-	4,4	-	4,4	-	3,8	-	3,8
Muut saamiset	-	49,8	-	49,8	-	0,2	-	0,2
Myyntisaamiset	-	300,0	-	300,0	-	291,1	-	291,1
Yhteensä	-	363,9	205,7	569,6	-	305,7	202,5	508,2

Taso 1: Käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Käypä arvo määritetään arvostusmenetelmien avulla. Käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on todettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on todettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti määritettävissä.

Taso 3: Käypä arvo määritetään käyttäen arvostusmenetelmiä, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, ja nämä tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin. Taso 3 sisältää pääosin Pohjolan Voima -konsernin osakkeita.

Taso 3 täsmäytyslaskelma	Yhteensä netto	
	30.9.2017	31.12.2016
Instrumentti		
Tasearvo kauden alussa	202,5	271,6
Vaikutus laajaan tulokseen	-	-39,5
Lisäykset	3,3	0,0
Vähennykset	-0,1	-29,6
Tasearvo kauden lopussa	205,7	202,5

RAHOITUSVELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

Milj. euroa	30.9.2017				31.12.2016			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto
Hierarkia								
Pitkäaikaiset lainat	-	702,4	-	702,4	-	673,5	-	673,5
Pitkäaikaisien lainojen lyhennykset	-	80,2	-	80,2	-	65,7	-	65,7
Pitkäaikaiset muut velat	-	21,4	-	21,4	-	21,4	-	21,4
Rahoitusleasingvelat	-	0,2	-	0,2	-	0,5	-	0,5
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	-	115,5	-	115,5	-	98,7	-	98,7
Muut velat	-	35,0	-	35,0	-	33,6	-	33,6
Valuuttajohdannaiset	-	3,9	-	3,9	-	4,1	-	4,1
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-	2,0	-	2,0	-	2,2	-	2,2
Muut johdannaiset	-	0,4	-	0,4	-	0,8	-	0,8
Ostovelat	-	175,4	-	175,4	-	159,6	-	159,6
Yhteensä	-	1 136,4	-	1 136,4	-	1 060,1	-	1 060,1

VASTUUSITOUMUKSET

Milj. euroa	30.9.2017	30.9.2016	31.12.2016
	Annetut pantit		
Omien sitoumusten puolesta	5,9	5,9	5,9
Takaukset			
Omien sitoumusten puolesta	50,9	51,9	54,4
Muiden puolesta	3,9	3,1	3,1
Käyttöleasingvastuut			
Vuoden sisällä erääntyvät	35,3	36,7	39,7
Yli vuoden päästä erääntyvät	161,2	166,5	171,5
Muut vastuut			
Omien sitoumusten puolesta	1,0	1,1	1,1
Osakkuusyritysten puolesta	0,4	0,5	0,4

Merkittävimmät taseen ulkopuoliset investointisitoumukset

Merkittävimmät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimuksiin perustuvat sitoumukset 30.9.2017 olivat noin 19 miljoonaa euroa liittyen tehdasinvestointeihin.

OIKEUDENKÄYNNIT

Kemira Oyj vastaanotti 19.8.2009 haasteen, jossa Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA haki vahingonkorvauksia kuudelta vetyperoksidituottajalta Kemira mukaan lukien, vetyperoksidiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista. Kanteessaan Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA haki Dortmundin alueelliselta tuomioistuimelta Saksassa päätöstä, jolla se saisi lyhentämättömän ja täydellisen version Euroopan komission 3.5.2006 päiväystä päätöksestä sekä vaatii, että vastaajat, Kemira mukaan lukien, veloitetaan päätöksen nojalla yhteisvastuullisesti maksamaan vahingonkorvauksia korkoineen.

Suuntaa antavana osoituksena vahingonkorvausten määrästä Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA esitti kanteessaan alustavan laskelman ylihinnausta, jonka Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:lle kanteensa siirtäneiden ja myyneiden osapuolten väitettiin maksaneen vastaajille kilpailulainsäädännön rikkomisen seurauksena. Alkuperäisessä haasteessa väitetyn ylihinnan määrän 31.12.2008 mennessä kertyneiden korkojen kanssa todettiin olevan 641,3 miljoonaa euroa.

Sen jälkeen Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA toimitti vastaajien asianajajille 14.4.2011 päivätyn oikeudelle osoitetun kirjelmän ja asiantuntijalausannon. Sanotussa kirjelmässä vähimmäisvahingoksi 31.12.2010 mennessä kertyneiden korkojen kanssa, perustuen kyseiseen asiantuntijalausuntoon, todettiin 475,6 miljoonaa euroa. Kirjelmässä todettiin edelleen, että asiantuntijan vahingonkorvausanalyysi ei sisällä menetettyä voittoa.

Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA on myös luopunut hakemuksestaan saada päätös, jolla se saisi lyhentämättömän ja täydellisen version Euroopan komission 3.5.2006 päiväystä päätöksestä, ja vaatinut Kemiralta ja kolmelta muulta vastaajalta yhteisvastuullisesti vahingonkorvauksena tuomioistuimen harkinnan mukaista määrää, mutta vähintään 196,2 miljoonaa euroa vaatien lisäksi korkoja 24.8.2009 lukien laskettuna korkokannalla, joka kulloinkin ylittää 5 prosentilla peruskoron, ja muita korkoja 97,6 miljoonalla eurolla.

Kuten 16.10.2017 tiedotettiin Kemira on tehnyt Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n kanssa sovinnon sopien Dortmundin oikeudenkäynnin täysin ja lopullisesti. Sovinnon perusteella Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA peruutti vahingonkorvausvaateensa ja Kemira maksoi Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:lle korvauksena ja kuluina 12,7 miljoonan euron määrän.

Kemira Oyj on lisäksi saanut 28.4.2011 Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n Helsingin käräjäoikeuteen jättämän haasteen, jolla Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA haki Kemira Oyj:ltä korvauksia vetyperoksidiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista vaatien enimmillään 78,0 miljoonaa euroa sekä lisäksi viivästyskorkoa 10.11.2008 lukien ja oikeudenkäyntikuluja viivästyskorkeineen. Viitattu kilpailulainsäädännön rikkomukset ovat samat, joiden johdosta CDC oli nostanut kanteen Dortmundissa Saksassa. 19.5.2014 Kemira ilmoitti, että se on allekirjoittanut Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n ja CDC Holding SA:n kanssa (yhdessä "CDC") sopimuksen tämän Helsingissä vireillä olleen oikeudenkäynnin sopimisesta. Sovinnon perusteella CDC veti pois vahingonkorvausvaateensa ja Kemira maksoi CDC:lle 18,5 miljoonan euron korvauksen ja korvasi CDC:n oikeudenkäyntikuluja. Sovinto sisälsi myös merkittäviä vastuunrajoituksia Kemiralle koskien CDC-yhtiöiden nostamia vireillä olevia oikeudenkäyntejä Dortmundissa, Saksassa (edellä mainittu ja sovittu kuten edellä kerrottu) ja Amsterdamissa, Hollannissa (mainittu alla).

Kemira Oyj:n tytäryhtiö Kemira Chemicals Oy (aiemmin Finnish Chemicals Oy) on 9.6.2011 vastaanottanut asiakirjat, joiden mukaan CDC Project 13 SA haki Amsterdamin alioikeudessa vahingonkorvauksia neljältä yhtiöltä Kemira mukaan lukien natriumkloraatiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista. Euroopan komissio määräsi kesäkuussa 2008 Finnish Chemicals Oy:lle 10,15 miljoonan euron sakon natriumkloraatiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista vuosina 1994-2000. Kemira Oyj osti Finnish Chemicalsin vuonna 2005. Amsterdamin alioikeus antoi 4.6.2014 asiassa päätöksen, jossa se katsoi olevansa toimivaltainen. Kemira valitti kyseisestä toimivaltaa koskevasta päätöksestä Amsterdamin valitustuomioistuimeen, jonka 21.7.2015 antaman päätöksen mukaan Amsterdamin alioikeus on toimivaltainen. Asian käsittely jatkuu Amsterdamin alioikeudessa, jossa ainoa vastaaja on Kemira muiden vastaajien sovittua kanteen CDC Project 13 SA:n kanssa. CDC Project 13 SA:n 2.12.2015 Amsterdamin alioikeudelle jättämässä kirjelmässä CDC Project 13 SA vaatii Kemiralta vahingonkorvauksena ja korkona laskettuna 2.12.2015 asti 61,1 miljoonaa euroa, josta CDC Project 13 SA pyytää oikeutta vähentämään muiden aikaisempien vastaajien osuuden muista kuin heidän suorista myynneistään, ja näin määräytyvälle summalle lakimääräistä korkoa 2.12.2015 alkaen. Kemira vastustaa CDC Project 13 SA:n kannetta. Amsterdamin alioikeus antoi 10.5.2017 välipäätöksen tietyistä oikeudellisista kysymyksistä koskien CDC Project 13 SA:n vaatimuksia. Välipäätös oli Kemiralle myönteinen sovellettavien vanhentumissääntöjen osalta, mutta se ei tukenut Kemiran näkemystä siirtojen pätemättömyydestä. CDC on valittanut välipäätöksestä ja vastaavasti Kemira on päättänyt jättää vastavalituksen.

Kuten yllä on mainittu Kemiran Helsingin oikeudenkäyntiä koskeva sovinto CDC:n kanssa sisältää myös merkittäviä vastuunrajoituksia Kemiralle koskien CDC-yhtiöiden nostamaa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä Amsterdamissa, Hollannissa. Kyseisistä vastuunrajoituksista huolimatta Kemira ei tällä hetkellä pysty arvioimaan kyseisen kanteen käsittelyn kestoa tai todennäköistä lopputulosta. Käsittelyjen lopputuloksesta ei voi olla varmuutta, ja Kemiralle epäsuotuisilla päätöksillä voi olla haitallinen vaikutus Kemiran liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja liiketoiminnan tulokseen. Laajaan kansainväliseen liiketoimintaansa liittyen konserni on kyseisten haasteiden lisäksi osallisena useissa oikeuskäsittelyissä ja se ei odota näiden muiden haasteiden heikentävän merkittävästi konsernin tulosta tai taloudellista asemaa.

LÄHIPIIRI

Lähipiirin kanssa tehdyissä liiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

LAATIMISPERIAATTEET

Tilintarkastamaton lyhennetty konsernin osavuositarkastus on laadittu IAS 34 'Osavuositarkastukset' standardin mukaisesti käyttäen samoja laatimisperiaatteita kuin vuositilinpäätöksessä. Osavuositarkastusta tulee lukea yhdessä vuositilinpäätöksen 2016 kanssa. Tuloverojen laskenta osavuositarkastuksissa perustuu arvioon tuloverokannasta, jonka odotetaan toteutuvan koko tilikaudella.

Kaikki osavuositarkastuksen luvut on yksittäisinä pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Kemira on käynnissä olevan IFRS 15 projektin yhteydessä arvioinut IFRS 15 -standardin vaikutuksia läpikäymällä eri sopimustyyppisiä, joita segmentit käyttävät liiketoiminnassaan. Kemiran liikevaihto muodostuu pääosin sopimustyyppisistä, jotka sisältävät kemianteollisuuden tuotteiden myyntiä asiakkaille. Sopimuksia ja niissä käytettyjä ehtoja on läpikäyty IFRS 15 standardin tuloutusmallin mukaisesti. Kemira arvioi, että IFRS 15 standardin käyttöönotto ei tule aiheuttamaan olennaisia muutoksia liikevaihdon tuloutukseen verrattuna nykyisiin IAS 18 Tuotot ja IAS 11 Pitkäaikaishankkeet -standardeihin. Kemiran arvion mukaan IFRS 15 -standardin käyttöönotolla ei ole olennaista vaikutusta yhtiön taloudelliseen raportointiin eikä tietojärjestelmiin. IFRS 15 -standardin vaikutusanalyysin seurauksena yhtiö täsmentää tuloutukseen liittyviä prosesseja ja kontroleja.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA HARKINNAT

Osavuositarkastuksen laatiminen edellyttää, että yhtiön johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa ja raportoitavien varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen määriin. Toteutuneet tulokset voivat poiketa näistä arvioista.